ՀԱՄԱՆՈՒՄԱՐ ՏԵՍՈՒ—ԹՎ—1071 ՇԱԲԱԹ—3—ԱՊՐԻԼ,—1871

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկանդին կ. Պոլսոյ համար 180 գրշ.
» Գուսառաց » 40 ՐՈՒԼԻ
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 գրշ.
» Գուսառաց » 30 ՐՈՒԼԻ
Իւրաքանչիւր թերթի գին 30 փարա
Կանուսցման ապրն մէկ անգամի համար 2 գուրուշ, երկու անգամի համար 60 փարայ, առելի անգամներու համար 40 մասուրայ

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ԳՈՒՅՍ ԱՅՍՕՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրայ ճանրաճախքը խմբագրութիւնն վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիրը—Զմօրէնին սիրտ ապրի, Ն. Պոլիս, Գալատիոյ խաչ, Մասիսի օրատանակը։

Հանրաճախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿԱՊՈՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ Յ ԱՅՊՐԻԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԱՊԱՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Փարիզէն ու Վերսալէն եկած հեռագրերուն նայելով՝ ապատամբութիւնն իր փոխանակին հասած կերեւի։ Կառավարութիւնն զօրաց յաջողութիւններն եւ Վերսալի Ազգային Ժողովին Ի նպաստս հանդիսաւորութեան ըրած յայտարարութիւնները Փարիզի հանրապետականաց յամառութիւնը մեղմեցին, եւ բանաւոր պայմաններով դիմում ընելու տրամադրութիւնը դրին։ Փարիզէն Վերսալ բանակցելու դիմացող պատգամաւորներն երեսուն պաշտօնեին մէջ յաջողած կերեւին, ուստի եւ շատ հաւանական է որ այս վայրկենիս ամէն բան կարգի մտած լինի։

Անհաւատի Ազգային Ժողովական Օրագրին խօսքերը։

«Ապստամբին ժողովը ՀՂՊ.անօք կը մերժէ Պոնապարտիստներ իշխանութեան վերանալուութիւնը։ Կատարելապէս համոզուած լինելով որ ուրիշ ամէն միջոցներու վերանալուութեան պատճառները անկարգութիւնից առիթ կը լինեն, անկեղծաբար կ՚ուզեսի մեզ ընկճող դժբաղդութեանց դէմ ամրոզջ ազգին հաւաքական ջանքը գնել, ոչ պէս որ մի կարող լինիք կարգաւորեան մեր վրայ արձակած զարհուրելի փոխարինին յաղթել։ Հանրապետութիւնը ազգին մեծագոյն մասին հաճութիւնը վրայ միայն հիմնուած է։ Եթէ յեղափոխական մտանոփութիւնն նոգիայի տիրապետութիւնը հաստատուի, Գաղղիա ամենայն բանայաղութիւնաց մէջ կը կորնչի։ Այս բաւուն վիճակին երկարելու ամօթ, աւելորդ օտարին յարձակողական վերադարձը, եւ Գաղղիոյ վախճանը կը բերէ։ Իսպ հաստատ յոյս ունիմ որ այս վիճակին իր վախճանին մօտեցած է։

«Ազգային ժողովը ոչ թէ հանրապետութիւնը գաւառանել, հերմակ դրոշը պարպել եւ թագաւոր մը հրատարակել կ՚ուզէ, այլ ընդհանրական կենց գրգռութեան եւ զաւակութեանց առիթ տալ ամէն ինդիր մէկ կողմ կը ձգէ, Հանրապետութիւնն իրեն կատարած իրողութիւն կընդունի, եւ ժամանակին փարձն անոր կրել տալու իրաւունքն իրեն կը վերապահէ։

Գոյնագոյն իշխանութեան դրութիւնը բացորոշապէս գծած է այս յայտագիրը, եւ անկեղծապէս ընդունուած։ Բոլոր ժողովը կը հաւանի որ իշխանութեան անձնական հեռանալուութիւնները ուրեմն ապերաբար քան չկայ երկրին համար։

Իրանի մէջ այս յայտարարութիւնները անկեղծ լինէին։

Անդրիոյ կառավարութեան չիզբ քաղաքականութիւնը նորէն խիստ քննադատութեան առիթ եղաւ։ Անդրիոյ խորհրդարանին մէջ։ Պ. Քոբդեն յայտնեց որ Անդրիա՝ իր հաւատարիմ դաշնակիցը (Գաղղիա) Բրուսիոյ ձեռքը թողուց, որ հաշտութեան անուանանի պայմաններ դրաւ։ ամոր վրայ։ Ուստի ասուելիքեց որ գիհաշտութեան վերջնական գաղտնիքը չկնքուած, Անդրիոյ կառավարութիւնը Բրուսիոյ դրած պայմաններուն մեղմացուցի պահանջէ։ Խորհրդարանին ուրիշ անգամներն ալ զգաստացնցին այս առաջարկութիւնը։

Գաղղիական Օրինիան Դատիոնալ Լիբերտիքը կը ծանուցանէ թէ Գամբետայոց ձեռք անցած Գաղղիական երկրին մէջ դանուող Պիլի անառիկ բերդ էն Գաղղիոյի Հրամանատարը, որ պատերազմական պարագաներով լերդին դուրս եկեալ. պայման ստացած էր, նարին բերդը մնար է իր 4000 զօրաց հետ։ ստոյգ Բրուսիոյի բերդը պաշարելու համար 50000 զօրաց բանակ մը զրկելու ալիսի հոլիագրին։

Ղաւոյոյ կայսրութեան երկիրներուն մէջէն ստրկութիւնը վերջնոյ օրերնէն հետաքրքիր դարձալ եւ թագաւոր մը հրատարակել կ՚ուզէ, այլ ընդհանրական կենց գրգռութեան եւ զաւակութեանց առիթ տալու ամէն ինդիր մէկ կողմ կը ձգէ։ Հանրապետութիւնն իրեն։ կատարած իրողութիւն կընդունի, եւ ժամանակին փարձն անոր կրել տալու իրաւունքն իրեն կը վերապահէ։

Գոյնագոյն իշխանութեան դրութիւնը բացորոշապէս գծած է այս յայտագիրը, եւ անկեղծապէս ընդունուած։ Բոլոր ժողովը կը հաւանի որ իշխանութեան անձնական հեռանալուութիւնները ուրեմն ապերաբար քան չկայ երկրին համար։

Իրանի մէջ այս յայտարարութիւնները անկեղծ լինէին։

Անդրիոյ կառավարութեան չիզբ քաղաքականութիւնը նորէն խիստ

ԼՈՆԴՐԱՅԻ ԳԵՍՊԱՆԱՖՈՂՈՎԻՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՂՈՒԱՅ։

(Շարունակութիւն տես թիւ 1070)

Նոյեմբեր 7 թուին։

Այս նիստին մէջ բոլոր լիազօր դեսպանք հաւանութիւն տուին հեռաւոր դաշնագրութեան ծրագրին։

Յօդ. 1. Սեւ ծովը ինչպէս առաջ, նոյնպէս եւ ապուսհեան, բաց կը մնայ ամէն ազգաց առեւտրական նաւերուն։

Յօդ. 2. Բասֆորի եւ Դարդանելի նեղուցները խաղաղութեան ժամանակ գոցելու սկզբունքը. ապ Իրան. Օսմանեան կայսրութեան սոխիմ եղաւ։ Ինչպէս Ֆրանսիոյ Նապոլեոն Գ. Ֆրանսայ յայտնեց որ Անդրիա՝ իր հաւատարիմ դաշնակիցը (Գաղղիա) Բրուսիոյ ձեռքը թողուց, որ հաշտութեան անուանանի պայմաններ դրաւ։ ամոր վրայ։ Ուստի ասուելիքեց որ գիհաշտութեան վերջնական գաղտնիքը չկնքուած, Անդրիոյ կառավարութիւնը Բրուսիոյ դրած պայմաններուն մեղմացուցի պահանջէ։ Խորհրդարանին ուրիշ անգամներն ալ զգաստացնցին այս առաջարկութիւնը։

Գաղղիական Օրինիան Դատիոնալ Լիբերտիքը կը ծանուցանէ թէ Գամբետայոց ձեռք անցած Գաղղիական երկրին մէջ դանուող Պիլի անառիկ բերդ էն Գաղղիոյի Հրամանատարը, որ պատերազմական պայմաններով լերդին դուրս եկեալ. պայման ստացած էր, նարին բերդը մնար է իր 4000 զօրաց հետ։ ստոյգ Բրուսիոյի բերդը պաշարելու համար 50000 զօրաց բանակ մը զրկելու ալիսի հոլիագրին։

ԼՈՆԴՐԱՅԻ ԳԵՍՊԱՆԱՖՈՂՈՎԻՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳԱՂՈՒԱՅ։

(Շարունակութիւն տես թիւ 1070)

Նոյեմբեր 7 թուին։

Այս նիստին մէջ բոլոր լիազօր դեսպանք հաւանութիւն տուին հեռաւոր դաշնագրութեան ծրագրին։

Յօդ. 1. Սեւ ծովը ինչպէս առաջ, նոյնպէս եւ ապուսհեան, բաց կը մնայ ամէն ազգաց առեւտրական նաւերուն։

Յօդ. 2. Բասֆորի եւ Դարդանելի նեղուցները խաղաղութեան ժամանակ գոցելու սկզբունքը Բրուսիոյ դրած պայմաններուն մեղմացուցի պահանջէ։ Խորհրդարանին ուրիշ անգամներն ալ զգաստացնցին այս առաջարկութիւնը։

ՀԵՂԻՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին 13 ապրիլ թուին օրը Փարիզի լրագրոյ այս առաւօտ հրատարակած յայտնութեան բաներն անհիմն են։ մեռ կրկ չեղաւ երեք-

տանդի մէջ հպող ապդեցիներն անհաւատներու համար հարկ եղած չինութեանց կարեւորութիւնն ու ատիպոդիանութիւնը եւ փաստաբանութեան շահերը նկատելով, վեհ. Աւստրիոյ կայսրը եւ Հանդ արիոյ թագաւորը՝ գեսանի այն մտքին երկրորդէն ետքը խորհրդակցելով, վերոյիշեալ ապդեցիներուն բարձման համար իր կատարելութեան ձեւոր կատարելիք չինութեանց ստուգաբան եւ գրամական պայմանները պիտի կարգադրէ անոնց հետ։ Փարիզի գաղնագրութեան 15 դրդ յօդուածին հաստատած այն կանոնը թէ դեսանի մէջ նաւարկութեան համար բնաւ ոչ մի չգլոսի պահանջուի, գեսանի վերոյիշեալ մասին մէջ հարկաւոր անուանած չինութեանց չդիտի մերթերն, որովհետեւ գեսանի այն կողմը եղերը ունեցող աերութիւնք իրենց մասերը ազիսի կատարեն այն չինութիւնները։

Եթէ սարք մը պահանջու իմանան դրոշակներու համար հանուար ոչինչ լինի։ Այն ատոյ հատուցիք յիշեալ աշխատութեանց համար գործածուելիք դրամագլխին սակաս ու մարդ վճարելու միայն պիտի ծառայէ, եւ ամբողջապէս վճարուելն նաեւ ոչ եւ պիտի պահանջուի։

Յօդ. 8. Դաշնագիր տերութիւնը կը նորոգեն եւ կը վերահաստատեն 1856 մարտ 30ի դաշնագրութեան բոլոր պայմաններն ու անոնց կցդրդները, որք նորեկայ դաշնագրութեամբ ոչնչացուցած կամ փոխուած չեն։

Յօդ. 9. Լոնդրայի դեսպանատունին մէջ գումարուած վերջոր գեսպանները նորեկայ տերութիւնը իրենց կը պահեն վերոյիշեալ պայմանները կանոնաւոր գործադրութեան մը մէջ անցանելու։ որոյ փաստերագրութիւնը Լոնդրայի մէջ պիտի փոխանակուին։ Գերմանիոյ ու Գաղղիոյ մէջ խաղաղութեան հաստատելէն ետեւ. մինչեւ. վեց տարի, կամ եթէ հնար է՝ ուրիշ տարի։

Յօդ. 10. Համաձայնութեամբ ուրուցուած է, որ դաշնագրութիւնն ընտրագրող տերութիւնք՝ Գաղղիոյ կառավարութեան պիտի հաղորդեն գայն հրատարակելով որ նա ալ ընդունի։

Սոյն դաշնագրութեան պիտի կցուցուի Սեւ ծովու եղերքոյ տերութեանց նոյն ծովուն մէջ պահելիք պատերազմի նաւուց քանակն եւ զօրութեան վրայ 1856 մարտ 30ի դաշնագրութեան պայմանները խոսանելու համար Բուսիոյ եւ Բ. Դրան մէջ կնքուած նոր պայմանագրութիւնը։

(Շարունակելի)

ՀԵՌԱԳՐԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջին 13 ապրիլ թուին օրը Փարիզի լրագրոյ այս առաւօտ հրատարակած յայտնութեան բաներն անհիմն են։ մեռ կրկ չեղաւ երեք-

շաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը այլ միայն հրացանի եւ թնդանոթի շարունակեալ կրակ մ՚երթին ապրուստներ՝ իրենց հասարակ ենէն հեռու գտնուող զորոց դէմ՝ օրով անվնաս վառօդ կը ՀՄԽԵՆ։

Այս առաւօտ ալ բնաւ կռիւ մ՚եղած չէ։

Հաշտարարութեան փորձ մ՚ընելու համար փարիզի հանրապետական միութեան կողմէն փոխանորդ դրկուած Գ. Պ. Տրոնշոյ, Պօնտալէ եւ Ալտաներ էկ Գ. Թիէրի հետ սեւասիրցան։

Վէրսալ 13 ապրիլ իրիկուն.

Հանրապետական միութեան փոխանորդները երէկ իրիկուն Փարիզ դարձան։ Մեր խմբագրին նայելով, մինչեւ փոխանորդաց Վէրսալի մէջ բրած խօսակցութեանց արդիւնքն այս եղած է թէ բանակցութեանց առաջին պայման պիտի լինի փարիզցւոց զէնքեհեղութիւնը, այն ժամանակ՝ մարդասպաններն՝ ի բաց առեալ, ապստամբաց կեանքն ապահովի եղ. տրուի, եւ վերջապէս ժողովին քննարկած բաղդրագրութեան օրէնքը թէ՛ Փարիզի եւ թէ՛ Գարդիոյ ամէն երկիրներուն մէջ գործադրելի պիտի լինի։

Հանրապետութեան հոսանաւ ոգեւորելն վրայ փոխանորդներուն ըրած հարցմանը պատասխանելով՝ Գ. թիէր ազգային ժողովին մէջ ասած ՝ապատհովութիւններն եւ ապրիլ 10 ի Պաշտօնական Օրագրին ըրած յայտարարութիւնները նորոգեց։

Լոնտրա 13 ապրիլ

Վէրսալի քով բաղում՝ զօրք կը գումարուին։ Մարք-Մահոն մարտիճանապետն երէկ Վիլ—Լէվան դնաց։ Ամէն պատրաստութիւն դած է հէնց յարձակում մ՚ընելու ապստամբաց դիրքերուն վրայ, երբոր պէտքն գղ ապուր։

Գահակալաց նաբօլէոն կայսրը հիւանդ. է։

Նիւ Եորք 12 ապրիլ

Մէքսիկայեց զօրքերն Սանտաներ հասած եւով միայնակ—Նահանգաց հողը մնան։ Ամերիկայի դրաց խումբ մը զանազան արդելով, դիւրամ՚եղաւ, որոյ մէջ 40 զինուոր մեռան։

Լիվերբուլ 11 ապրիլ

Բամպակ. Մ. Ն. Օ. 7½.
Ծախուած 12000 հակ.

ՊՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԵՒԱՄԷՐ ՈՒՏՈՒՐԻԷ

3 ապրիլ ուրբաթ իրիկուն	49	4
շաբաթ առաւօտ բացուելուս	49	11
կէսօր	49	11

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իր գրական աշխատութիւններովը հայ գրագիտաց ծանօթ եւ մեր վաղեմի պաշտօնակից եւ բարեկամ Մեծ. Ղ. Օսկան էֆէնտին, որ 17 տարիէ ի վեր Ամերիկա կը գտնուէր, եւ ժամանակէ մ՚ի վեր նիւ Եորքի Օսմանեան Հիւպատոս կարգուած Է, անցեալ շաբթու կ. Պոլիս հասաւ նիւ Եորքէն՝ իր հայրենի երկիրն եւ բարեկամաց այցելութիւն մը տալու. եւ քանի մը շաբաթ կ. Պոլիս անցնելու. համար։

Հռաքի Պազին գրկած նոր նուիրակը՝ Մօնսինիոր Ֆրանչի՝ այս շաբթու կ. Պոլիս հասաւ։

Երկուշաբթի օրը Սեւ. Ծովէն կ. Պոլիս հասնող Մալաքօֆի շոգենաւը Լիբէյլիէն առաջիկ կին մը բերաւ, որ ինքզինք մարդասէր հիւկոյով եւ խումբ մը մանչուանց մարդիկ իրեն յարեցնելով՝ քանի մ՚ամիսներ խոզխոզել տուած է։

ԱՅԳԱՅԻՆ

Ինչպէս որ ամէն տարի տխրութիւն է, երէկ Յունաց Ս. Պատրիարքին փոխանորդը Զատկի առնին տաւթիւ փոխադարձ շնորհաւորութեան եկաւ. մեր Ս. Պատրիարքին, բայց այս անպատմայցելութիւնն ուրիշ տարիներէ աւելի սիրալիր դարաձանելով կատարուեցաւ։

Յունաց Պատրիարքական Դեր. փոխանորդը՝ մեր Ս. Պատրիարքը հոր ներկայանալէ եւ շնորհաւորութեան սեռակցութիւնը կատարելէ ետեւ, յաջորդեր մեր Պատրիարքական փոխանորդ Սրբ. Միրեան Ս. Յովհաննէս հայրն՝ ի Պալիքլը հրաւիրեց։

Փոխանորդ հայրը՝ Ս. Պատրիարքը հոր հանուելեանք հրաւէրն ընդունելով մի եւ նոյն կառքի մէջ բազմեցան երիւս փոխանորդք եւ Յունաց Գարաբիհեան էֆէնտին, որոց առջեւէն կերթային չորս զինուորք եւ. Հայոց եւ. Յունաց Եպսկոպոսները, եւ. եռաւէն ներքեւ ուրիշ կառքերով Յոյն փարգասանները։ Պալիքլի Յունաց Հանդէսեկեղեցին հասած ժամանակ կ՚գիմաւորեն զանոնք տեղւոյն քահանայք եւ. եկեղեցւոյ հոգաբարձուք, որոց հետ նոյն չափ եկեղեցին դասարանք։ Երբեմն Յունաց ազգին Հիւանդանոցը, որ փառաւոր սենեակ մը պատրաստեալ բլլալով կը հաշին, եւ նախ մեր փոխանորդը բաժակ կառաջարկէ վասն կենաց Ս. Պատրիարքին Յունաց եւ վասն յարատեւութեան Ղեմանական հզրայրութեան։ Նմանապէս Յունաց փոխանորդը մեր Ս. Պատրիարքին կենացը եւ Աբեւելեան երկու ազգ եկեղեցեաց (Հայոց եւ Յունաց) սիրալիր յարաբերութեանցը համար։ սեղանակից՝ դրուեցաւ երեւելի Յոյն վաճառականներ, Կոսէֆ, Յորդի, Հաճի Օղլու, եւն, երկու փոխանորդաց համար բաժակ կառաջարկեն, եւ. յետ այնորիկ Յունաց Հիւանդանոցը, որ հիանալի եւ գրաւոնցը ալցելութիւն կընեն, որոյ ամենեն մէջ բարեկարգութիւնն ամենեւին կը սեռնուէր, ըստ որում՝ յիշեալ վաճառականներուն հոգատարութեան տակն է։ Ճամ՝ 8½ ին մեր Ազգ. Հիւանդանոցը կերթան խմբովին, որ կը գիմաւորեն երբեցիկ մանրուքք, եւ քիչ մը հանգստանալէ ետեւ բոլոր յարիկերը կը շրջին. եւ կերթան՝ ի վարժարան. հոն դասարան երգեցիկ մանկունք քաղցր եղանակներ երգելով կը դասաւեն զՀիւրերը, եւ ուշակերտներէն մին Փրկչական սիրոյ վրայ հոմանաւոր հատ մը կը խօսի, եւ Յունաց Դեր. փոխանորդը մեծ շնորհակալութիւններ եւ. օրհնութիւն մատուցանելով եւ. փոխադարձ ջերմաջերմութեան խօսքերով եւ սիրով Ս. Փրկիչ եկեղեցին ալ այցելութիւն մ՚ընելէն ետեւ, ուզղակի նոյն կողմամբ վերադարձն կը բերեն զմեր փոխանորդը՝ ի մեր Պատրիարքարան, եւ վերջապէս Ս. Պատրիարքը հոր հետ խոսակցութիւն մ՚ընելով շնորհակալութեամբ կը մեկնին՝ ի Ֆէնէր։

✝ *Լէնի—Գարուի քարոզիչ Աբժ. Տ. Հմայեակ ուսումնասէր վարդապետն յատուկ նամակաս. մը (որ ձեռքերնիս հասնելուն համար չկրնալ հրատարակիս վրայ կը դասենք) կը ծանուցանէ թէ՝ Լէնի—Գարուի մէջ ազգկանց վարժարան մը չինելու համար բաւէրժանչատակ Պէճեան Ամերիկոյն փոգեմի տան դեւանին՝ արժէրքն տրկաս դրեալ իր առաքինասէր մտադրոց ձեռքէն դնուած լինելով, վարը՝ կերտուի՝ եկեղեցւոյն աւարտումէն ետեւ կրօնական եւ ազգային հանդէս մը պիտի կատարուի վարժարանի շինութեան գեանին վրայ, եւ շինութեան պիտի սկսուի։*

Սրբ. վարդապետն այս առթիւ հրաւէր կը կարդայ «Լէնի—Գարուի «մեծարգոյ հասարակութիւնն եւ հա«մայն ազգայնոց, որ իրենց ներկա«յութիւնամբ պատուել փութան այս «մեծ յիշատակի օրը, երբ խաչն ս«ատան մէկակաղ դարձի պիտի սկսին, «եւ Պէճեանի աւերակաց հիման վր«ա Ազգին մանկտեաց մայր եկեղ«եր. Ցանարը պիտի կանգնուի։»

Պրուսայէն 80—90 պատուաւոր անձանց սատրագրութեամբ վարչութեան ուղղեալ նամակ մը կը բողոքէ Սրմաչու վանահայր Դեր. Գէորգ. եպիսկոպոսի վրայ խուռն մը ոմնեցեր մարդոց գործած բարբարոսական բռնութեան եւ. կրնի եւ Ս. Գատրիարքի պատուոյն անարգանաց գէմ՝ որոյ գրգռիչ եւ քաջալեր եղած է՝ ըստ վկայութեան նամակին՝ Բարիզի եպիսկոպոսի ձեռնտուն եւ փոխանորդ՝ Միաբանեան Արիստակէս անուն յանդուգն փարդապետ մը։

Նամակագիրները խստիւ կը գատապարտեն եղած անկարգութիւնները եւ կը խնդրեն Ս. Գատրիարքէն որ Գրագասի ժողովրդեան պորկիչա եւ պատուաւոր մաս մասնակից եւ. պատասխանատու չհանչէ այնպիսի վատ եւ եղերելի գործոց։

Բաղէշէն վերջերս 9 թուով գրրուած հետեւեալ պատանեկի գրութեանց վրայ Վարչութեան խորին ուշադրութիւնը հրաւիրելով կը յայտնենք որ մեր ատատպետ ապրելոց հեծութեան ձայնն անլսելի չմնար, եւ. իրենց անասելի չարչարանաց վերջ մը տրուելու համար հարկ եղած ջանքն ապրատպէս ՝ի դործ կը դրուի։

. . . խմբագիր.

Պատկանու. խեղճ հայեր բարբարոս քրդերէն կրած անասելի դրկանքներուն եւ. նեղութիւններուն ալ չիրնալով դիմանալ, ձմերուան սառակ ցուրտերուն կ՚ապաստիպուին յետուն հոգի՝ քանանալ քեռնոց եւ. [ժողովուրդ՝ ի Բարէչ կատարութեան դիմել իրենց կենաց եւ սաացուածոց ապահովութիւն խնդրելու։ Այս մասին կառավարութեան կրկին անգամ բողոքագիր կուսան. Բարիչոց եւ Մշոյ առաջնորդաց ալ գատ գատ ապերբալիր սարով կ՚ինդրեն կառավարութեան առաջ միջնորդել իրենց համար եւ իրենց գատն վիճակն Պատրիարքարանին հաղորդել եւ գործան գանել։ Երկու առաջնորդներն՝ ի միասին կառավարութեան դիմելով խեղճ հայերուն պաշտպանութիւն կը խնդրեն Գայմագամն կը պատասխանի Մշոյ մի թէսերիֆին հեռագրով իմացնել թէ՝ այս անգամ Մուսկանու հայերուն եթէ պաշտպանութիւն չրլլաւ՝ անկէ կ՚գրուին եւ ոչինչ։ Անա Միքեսարէֆի տուած դարմանալի պատասխանն. ցիրաւ երկու տարի առաջ հայերուն քրդերէն կրած դրկանքներն ու նեղութիւններն թէ եւ. տնուրանալի են, բայց անկէ մինչեւ հիմա եւ մանաւանդ այս տարի չատ հանդիսա են, եւ հիմա գաղթել կ՚ցանկան. ուստի թէ ինչ ոնոնք են այդ անձինք՝ եւ թէ մը կոչմ գաղթել կ՚կամենան, յանուանէ նշանակերնք եւ իմացուցէք մեզ եւ. ապրն։ Գայմագամն այս հեռագրի միջոցաւ Պատրիարքարանին վրայ կ՚գնեն, եւ կ՚սպասեն որ Պատրիարքարան եւ Ազգային Վարչութիւնն Ռ. Դերան չնորհիւ մինչեւ պարտաւ իրենց փերկութեան դատ մի բանան։ Բայց պարտաւ բան պիտի բլլայ՝ եթէ սովորական կերպիւ. Պատրիարքարանի թղթերնեբու հարցմանն ուղղեալ նամակ մը կը բողոքէ Սրմաչու վանահայր Դեր. Գէորգ. եպիսկոպոսի վրայ խուռն մը ոմնեցեր մարդոց գործած բարբարոսական բռնութեան եւ. կրնի եւ Ս. Գատրիարքի պատուոյն անարգանաց գէմ՝ որոյ գրգռիչ եւ քաջալեր եղած է՝ ըստ վկայութեան նամակին՝ Բարիզի եպիսկոպոսի ձեռնտուն եւ փոխանորդ՝ Միաբանչեան Արիստակէս անուն յանդուգն փարդապետ մը։

Նամակագիրները խստիւ կը գատապարտեն եղած անկարգութիւնները եւ կը խնդրեն Ս. Գատրիարքէն որ Գրագասի ժողովրդեան պորկիչա եւ պատուաւոր մաս մասնակից եւ. պատասխանատու չհանչէ այնպիսի վատ եւ եղերելի գործոց։

Բաղէշէն վերջերս 9 թուով գրրուած հետեւեալ պատանեկի գրութեանց վրայ Վարչութեան խորին ուշադրութիւնը հրաւիրելով կը յայտնենք որ մեր ատատպետ ապրելոց հեծութեան ձայնն անլսելի չմնար, եւ. իրենց անասելի չարչարանաց վերջ մը տրուելու համար հարկ եղած ջանքն ապրատպէս ՝ի դործ կը դրուի։

. . . խմբագիր.

Պատկանու. խեղճ հայեր բարբարոս քրդերէն կրած անասելի դրկանքներուն եւ. նեղութիւններուն ալ չիրնալով դիմանալ, ձմերուան սառակ ցուրտերուն կ՚ապաստիպուին յետուն հոգի՝ քանանալ քեռնոց եւ. [ժողովուրդ՝ ի Բարէչ կատարութեան դիմել իրենց կենաց եւ սաացուածոց ապահովութիւն խնդրելու։ Այս մասին կառավարութեան կրկին անգամ բողոքագիր կուսան. Բարիչոց եւ Մշոյ առաջնորդաց ալ գատ գատ ապերբալիր սարով կ՚ինդրեն կառավարութեան առաջ միջնորդել իրենց համար եւ իրենց գատն վիճակն Պատրիարքարանին հաղորդել եւ գործան գանել։ Երկու առաջնորդներն՝ ի միասին կառավարութեան դիմելով խեղճ հայերուն պաշտպանութիւն կը խնդրեն Գայմագամն կը պատասխանի Մշոյ մի թէսերիֆին հեռագրով իմացնել թէ՝ այս անգամ Մուսկանու հայերուն եթէ պաշտպանութիւն չրլլաւ՝ անկէ կ՚գրուին եւ ոչինչ։ Անա Միքեսարէֆի տուած դարմանալի պատասխանն. ցիրաւ երկու տարի առաջ հայերուն քրդերէն կրած դրկանքներն ու նեղութիւններն թէ եւ. տնուրանալի են, բայց անկէ մինչեւ հիմա եւ մանաւանդ այս տարի չատ հանդիսա են, եւ հիմա գաղթել կ՚ցանկան. ուստի թէ ինչ անձինք են այդ անձինքը՝ եւ թէ մը կոչմ գաղթել կ՚կամենան, յանուանէ նշանակերնք եւ իմացուցէք մեզ եւ. ապրն։ Գայմագամն այս հեռագրի միջոցաւ Պատրիարքարանին վրայ կ՚գնեն, եւ կ՚սպասեն որ Պատրիարքարան եւ Ազգային Վարչութիւնն Ռ. Դերան շնորհիւ մինչեւ պարտաւ իրենց փերկութեան դատ մի բանան։ Բայց պարտաւ բան պիտի բլլայ՝ եթէ սովորական կերպիւ.

Վերջապէս Գայմագամն Միքեսարէֆի պատասխանէն շատ արելով թէ եւ կարեկցութիւն կը ցուցնէ խղճալեաց վիճակն վրայ բայց միանգամայն կ՚պատասխանէ ալ թէ՝ քան մի չեմ կրնար ընել ձեր վիճակի փոփոխութեան մասին։ Խեղճ հայերն կ՚յուսահատին. կ՚տարտոպին, օրերով տարին անգին կ՚թափուին. եւ ճանապարհաւոր ամեն վտանգ եւ. վնաս աչք առնելով տեղերնին կը դատեան ձմերան պատճառաւ։ Իրենց վերջին յոյսն երկուսաստիանոց միջոցաւ Պատրիարքարանին վրայ կ՚գնեն, եւ կ՚սպասեն որ Պատրիարքարան եւ Ազգային Վարչութիւնն Ռ. Դերան շնորհիւ մինչեւ պարտաւ իրենց փերկութեան դատ մի բանան։ Բայց պարտաւ բան պիտի բլլայ՝ եթէ սովորական կերպիւ. Պատրիարքարանի թղթերնեբու հարցմանն ուղղեալ նամակ մը կը բողոքէ Սրմաչու վանահայր Դեր. Գէորգ. եպիսկոպոսի վրայ խուռն մը ոմնեցեր մարդոց գործած բարբարոսական բռնութեան եւ. կրնի եւ Ս. Գատրիարքի պատուոյն անարգանաց գէմ՝ որոյ գրգռիչ եւ քաջալեր եղած է՝ ըստ վկայութեան նամակին՝ Բարիզի եպիսկոպոսի ձեռնտուն եւ փոխանորդ՝ Միաբանչեան Արիստակէս անուն յանդուգն փարդապետ մը։

Նամակագիրները խստիւ կը գատապարտեն եղած անկարգութիւնները եւ կը խնդրեն Ս. Գատրիարքէն որ Գրագասի ժողովրդեան պորկիչա եւ պատուաւոր մաս մասնակից եւ. պատասխանատու չհանչէ այնպիսի վատ եւ եղերելի գործոց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իր գրական աշխատութիւններովը հայ գրագիտաց ծանօթ եւ մեր վաղեմի պաշտօնակից եւ բարեկամ Մեծ. Ղ. Օսկան էֆէնտին, որ 17 տարիէ ի վեր Ամերիկա կը գտնուէր, եւ ժամանակէ մ՚ի վեր նիւ Եորքի Օսմանեան Հիւպատոս կարգուած Է, անցեալ շաբթու կ. Պոլիս հասաւ նիւ Եորքէն՝ իր հայրենի երկիրն եւ բարեկամաց այցելութիւն մը տալու. եւ քանի մը շաբաթ կ. Պոլիս անցնելու. համար։

Հռաքի Պազին գրկած նոր նուիրակը՝ Մօնսինիոր Ֆրանչի՝ այս շաբթու կ. Պոլիս հասաւ։

Երկուշաբթի օրը Սեւ. Ծովէն կ. Պոլիս հասնող Մալաքօֆի շոգենաւը Լիբէյլիէն առաջիկ կին մը բերաւ, որ ինքզինք մարդասէր հիւկոյով եւ խումբ մը մանչուանց մարդիկ իրեն յարեցնելով՝ քանի մ՚ամիսներ խոզխոզել տուած է։

ԱՅԳԱՅԻՆ

Ինչպէս որ ամէն տարի տխրութիւն է, երէկ Յունաց Ս. Պատրիարքին փոխանորդը Զատկի առնին տաւթիւ փոխադարձ շնորհաւորութեան եկաւ. մեր Ս. Պատրիարքին, բայց այս անպատմայցելութիւնն ուրիշ տարիներէ աւելի սիրալիր դարաձանելով կատարուեցաւ։

Յունաց Պատրիարքական Դեր. փոխանորդը՝ մեր Ս. Պատրիարքը հոր ներկայանալէ եւ շնորհաւորութեան սեռակցութիւնը կատարելէ ետեւ, յաջորդեր մեր Պատրիարքական փոխանորդ Սրբ. Միրեան Ս. Յովհաննէս հայրն՝ ի Պալիքլը հրաւիրեց։

Փոխանորդ հայրը՝ Ս. Պատրիարքը հոր հանուելեանք հրաւէրն ընդունելով մի եւ նոյն կառքի մէջ բազմեցան երկու փոխանորդք եւ Յունաց Գարաբիհեան էֆէնտին, որոց առջեւէն կերթային չորս զինուորք եւ. Հայոց եւ. Յունաց Եպսկոպոսները, եւ. եռաւէն ներքեւ ուրիշ կառքերով Յոյն փարգասանները։ Պալիքլի Յունաց Հանդէսեկեղեցին հասած ժամանակ կ՚գիմաւորեն զանոնք տեղւոյն քահանայք եւ. եկեղեցւոյ հոգաբարձուք, որոց հետ նոյն չափ եկեղեցին դասարանք։ Երբեմն Յունաց Ազգին Հիւանդանոցը, որ հանրաբարձ սենեակ մը պատրաստեալ բլլալով կը հաշին, եւ նախ մեր փոխանորդը բաժակ կառաջարկէ վասն կենաց Ս. Պատրիարքին Յունաց եւ վասն յարատեւութեան Ղեմանական հզրայրութեան։ Նմանապէս Յունաց փոխանորդը մեր Ս. Պատրիարքին կենացը եւ Աբեւելեան երկու ազգ եկեղեցեաց (Հայոց եւ Յունաց) սիրալիր յարաբերութեանցը համար։ սեղանակից՝ դրուեցաւ երեւելի Յոյն վաճառականներ, Կոսէֆ, Յորդի, Հաճի Օղլու, եւն, երկու փոխանորդաց համար բաժակ կառաջարկեն, եւ. յետ այնորիկ Յունաց Հիւանդանոցը, որ հիանալի սենեակներ եւ գրաւոնցը ալցելութիւն կընեն, որոյ ամենեն մէջ բարեկարգութիւնն ամենեւին կը սեռնուէր, ըստ որում՝ յիշեալ վաճառականներուն հոգատարութեան տակն է։ Ճամ՝ 8½ ին մեր Ազգ. Հիւանդանոցը կերթան խմբովին, որ կը գիմաւորեն երբեցիկ մանրուքք, եւ քիչ մը հանգստանալէ ետեւ բոլոր յարիկերը կը շրջին. եւ կերթան՝ ի վարժարան. հոն դասարան երգեցիկ մանկունք քաղցր եղանակներ երգելով կը դասաւեն զՀիւրերը, եւ ուշակերտներէն մին Փրկչական սիրոյ վրայ հոմանաւոր հատ մը կը խօսի, եւ Յունաց Դեր. փոխանորդը մեծ շնորհակալութիւններ եւ. օրհնութիւն մատուցանելով եւ. փոխադարձ ջերմաջերմութեան խօսքերով եւ սիրով Ս. Փրկիչ եկեղեցին ալ այցելութիւն մ՚ընելէն ետեւ, ուղղակի նոյն կողմամբ վերադարձն կը բերեն զմեր փոխանորդը՝ ի մեր Պատրիարքարան, եւ վերջապէս Ս. Պատրիարքը հոր հետ խոսակցութիւն մ՚ընելով շնորհակալութեամբ կը մեկնին՝ ի Ֆէնէր։

Պրուսայէն 80—90 պատուաւոր

լով 89 հարիւր զրուչէն անգին հատած է։ զոր յանուանէ վարը կ'նշանակենք։ Կնշանակենք այս բանս ալ որ այնմարդը եւ ամէն հայ լսէ եւ զարմանայ։

Օրձէնք գիւղի մէջ երեք հայ հոգի ապրեցնող երեք քրիստոնեան անապատիւ արձակուած ժամանակ, ուր հարիւր ամիս մի մնացին։ Օրձէնք գիւղի երեք թուենէն երեք հարիւր զրչ. ալ տրեան գոնի վրայ ամէն քիրասի տաքնու։ Անոնց այս անտանելի անպիտանութեան բաներն տեսար՝ որ օձը իր ծակէն դուրս չելլեր, սոսկալեցին տասն եւ հինգ գիւղի բնակչաց քահանաներն եւ գլխաւոր հոմարտածները ձեր դուռը գիմելը։ Առաւօտ մէկ այցելութիւնը կ'համարենք որ Մշոյ Գեր։ Առաջնորդ Ս. Հայրն ալ աւ՝ ձեզ կ'գանուի։ Այսօր դուռ այս տեղ Հայոց երկու հոգիներն է, եւ մեք հարիւրաւոր դայլերու բերանէ փրթած անասէր ոչխարներս ձեր դիրքը եկած ինկած ենք, եւ ի սէր Աստուծոյ կ'աղաչենք դձեզ եւ ձեզմով մեր Ազգի հոգեւորականութիւնն։ մեր փրկութեան հարն եւ հանապազորեն յառաջ Աստուած եւ յետոյ դուռը էք։ այս վերջին անգամ չայս մի լուացուցէք մեզ։ տպա թէ ոչ կը հրաւիրեմ մեզ ալ որ իրրեւ զնաքաղ մի ազուոյ մեացած ենք։ Ո՞ր են մեր բազմամարդ գիւղերն։ ուր են մեր բազմաթիւ եղբայրներն, որ են ասոր Ս. Եկեղեցիք։ ոմ Ս. Հարը եւ Հոգիւք եկեղեցւոյ, մեր գեղերն աւերեցան խարտ։ մեր եղբարք գրուեցան ու կրտուեցան։ ու աւար։ մեր Ս. եկեղեցիքն ալ անտանոց դամ եւ յարգանայ զարձած են։ Մինչեւ դոյսար մեր մարմինն մեր բոլոր ասացուածք Ծախեցինք եւ մեր հոգին ու նախնեաց հաւատք պահեցինք։ հիմայ մեր հազին մեռցած է։ եմէ հաճոյ է առաջի Աստուծոյ եւ ձեր։ գայն ալ ծախենք քրիստոսն եւ վերջանանք։ Այս մեր ոչ՝ ազատեցինք մեզ։ կամ փրկութեան եւ ապահովութեան հնարք հնարեցէք մեզ։ կամ ճանապարհ մի դոնէք դմեզ ուրիշ տեղ փոխադրելու։ ուր բարեխնամ սէրութեան օրէնքն արգարութիւն եւ քիչ շատ ապահովութիւն կ'թագաւորի։

Տարի չէ անցեր որ մեր բողոքներին ոտիպեալ զօրք եւ զոսպիտանոր չեն եկած 'ի Մշոյ։ եկած են զմեզ փրկելու։ ապահովելու անուանով։ բայց կարծեալ մեզ վրայ ծանրացած են։ զմեզ կոխած եւ տրտաած են։ եւ տարուէ տարի քշելու կատաղութիւնն մեր վրայ բարգաած եւ զայրացուցած են։ թէ զմեզ ապառելու ինչ գաղանի հրահանգ է որ կ'տրուի չենք գիտեր։ բայց հիմայ կը յուսամք թէ դուք կզգայք եւ պայծառ կ'տեսնէք։

Յերէկ տեղս եկածներս պէս ուղղակի յիշեալ զօրաց Միրալայի բէկին գիմեցինք։ եւ երանի էր որ չերթայինք։ վասն զի վոխանակ մեր վրայ գթալու եւ մեր ցաւոց դարման մը ընելու։ գայրացանալով եւ մեր մեջ եւ մեր մեջ իր առջեւէն։ ալ ուր երթանք։ յորմէ փրկութիւն եւ ապահովութիւն ապասնք։ մեր հարն մեր Աստուած եւ վար դուք էք մնացած։ թէ եւ հիշ այս մարդով տրէ։ մահ սէր մ'ալ տեղոյս Ղայմաքամ պէկին մոտուցինք։ 'ի հարկէ ձեր Սրբազնութեանց ջանքերը չենք զլանար յաւերան կառուցութեան մեր այս ինդիրը։ 'ի գլուխ հանելու։

Անոր չորս տասան միջոցին։ այն է Միրալային Մոսկան գալան ու 'գառնալն մինչեւ հիմա մեր գեղերէն քրդերուն ըրած յարձակութիւնն ու կեղեքումն տուած տեսակ տեսակ նեղութիւններնին եւ չարչարանքնին ալ չիչնալով

3000	զրչ	եւ 45 բեւ դարին Օրձէնք գիւղէն առին, ուր երեք հոգի ալ սպանուած էին։
5000	»	Մէզէն գիւղէն՝ որ եօթն տուն են։
3524	»	Մղուկ գիւղէն՝ որ երեք տուն են։
500	»	Բրուաք գիւղի երկու տունէն առին։
4000	»	Խուր գեղէն։
4000	»	Մէրկիմաղ գիւղէն՝ որ հինգ տուն են, Օրձէնքի մարդասպան քրդերն առին։
9000	»	Երկու թաղէ կազմուած Աչարներ անուն գեղէն։
10000	»	Կնձու գեղէն խիստ գառն նեղութիւններով։
5000	»	Մըճի գիւղէն։
3500	»	Գայազ գիւղէն։
4000	»	Բանկնաւ գիւղէն։
3000	»	Մլոյանք գիւղէն։
3000	»	Մեղմար գիւղէն որ երեք տուն են։
7000	»	Շէն գիւղէն չատ չարչարանքներ տալով։
6000	»	Արքին բուսած գիւղէն։
7500	»	Դիմու գիւղէն։
9000	»	Կորվոս բուսած գիւղի երկու թաղէն։
1800	»	Կարբ գիւղէն, 40 հատ ալ աչխարս։

88824 զրչ։

Այս ամէնը ձեր պատկառելի։ Առեանը ներկայացնելով։ կ'խնդրեմք որ մեր վերքերուն դեղ գտնելու չգանցալիք բարեխնամ կուսակարութիւնն մեջտեղաւ եւ Ամեն։ Արդարան Պատրիարք Ազգախնամ Հօրեղբարս բարձր շնորհիցը։

Մնացեալ ամենախոնարհ ծառայ Սրբազնութեան ձերում Ն. Մատակնու հաստատեալ ժողովրդ։

1871 յունվ. 21 'ի Բաղէշ

(50 Մոտրաշրոթիկնէ Խոհոնայէց եւ ժողովրդոց)

. . . Խմբագիր։

Ցանուն ճշմարտութիւն հետեւեալ հառաջիկն հրատարակութիւնը կը խնդրուի ձեր մեծատարածութենէն։

Լուսոյ մէջ պէտք է գործեն անանց՝ որոնց գործը ճշմարտութիւն է։ իսկ խաւարի մէջ գործել ուզողին կը յարմարի գործին տարութիւնը։ այս վերջին տեսակէն են քաղաքիս մէջ պզտիկ խումբ մը։ որք չհարժելով առաջնորդ հոր բռնած կանոնաւոր ընթացքներէն։ եւ այս կերպիւ ապատոյին իրենց անկուսմ մը գուշակերով սկսեր են գաղտագողի ճանապարհով 5-10—15 եւ վերջապէս 20 ստորագրութիւններով երեւեն 'ի Պատրիարքարան։ եւ երբեմն ազգային լաւագոյն ստորագրի նկատմամբ գանգատանաց գրութիւններ ընել։ բայց եթէ առաջնորդի մը պաշտօնը ընդհանուրին համար է եւ ոչ մասնաւորին։ ընդհանրութիւնը իւր առաջնորդէն գոհ է եւ ժողովրդական ամբողջութիւնը իւր այս գոհութիւնը կ'մատուցանէ սիրոյ կամ վարդ Ամենասուրբ։ Սրբազան Պատրիարք հօր թող գիտնան վերոյիշեալ քանի մը մասնաւոր անձինք։ որ առաջնորդաց մասնաւորներու կամքին եւ քմացը համաձայն վարուելու ժամանակը անցած է։ 'ի զուր կոչխատին վախցնելով եւ վհատեցնելով սնոտիի անձ մը՝ որ այսօր հասարակաց սիրելին է։ որ ընդհանրութեան ցաւոց ցաւակիցն է։ որ վիճակիս ապագայ սերընդեան վրկարարն է։ որ ժողովրդասէր է։ որ ընդհանուր բարեկարգութեան ջանալիր է։ որ եկեղեցական կանոնաց եւ ազգային թանց նախանձախնդիր է։ եւն, եւ որ եռապատկան անարդրութեան հոգւով չափ թշնամի է։ Անա այս վերջինն է առաջնորդին ամենամեծ յանցանքը։ քանի մը խաւարասիրաց համար։ ըստ օրում չեն կարողանար ընել ինչ որ ուզեն, եւ հասարակութիւնը իրենց կոյր գործիքը եւ դրամատոգրաւին ըլլալ դադրած է։ Թող ընեն այդ 10—15 անձինք ինչ որ կուզեն, բայց դիմանան վերջապէս, որ առաջնորդ մը հանրութեան համար կուգայ։ եւ թէ հանրութեան կ'վերաբերի անոր վրայ բողոք բառնալ կամ չնորհակալ ըլլալը։ Դէ՛ կելլայ խաւարասիրաց համար անշուշտ առաջնորդ մի՝ երբ հանրութեան քուէներովը քաղաքական եւ կրօնական ժողով ճկալմ։ երեսփոխանական ժողով հաստատէ։ յանուն փոքրաքանի պատրանքներ սիսած զանձանակին ամոսկան հաշուեցոյցը նկեղեցոյ դռները կախել տայ։ աղաղակ քարոզէ։ տարեկան միայն Պատրիարքարանի Աւուրթայէն գլատ որ եւ է անուանի ազգային տարբերն ուղղուելուն առա ըլլալը իմացուցնէ։ դիւղային քաղաքացւոյն հետ հաւասարութեան մէջ պահէ։ հարատաց ազգքաւէն չի տարբերէ։ տուները յանախելով հացկատակ չելլայ եւն։ ուստի եւ մեր առաջնորդը քանի մը խաւարասիրաց առջեւ իրատանի յանդգնար է։ քանի որ առանց ամէնը ըստ եւ կընէ։ մեզի գլուսանը պէտք է։ թող իրարին մեր պարտեալը եւ չարտաձիք եւ դիմանաւնեարու մէջ կնքեն գանգատանայ դրեր՝ որքան որ կուզեն։ թող յարուցանեն ատաջնորդի դէմ խուզնդամներ։ նա կարող է իւր տարին տակը գտնուածները յաջ եւ յահեակ ցրուելով իւր ճանրան չարուանակել։ թող տանջեն տյսոր Տ. Մանուէլի եւ վարն ալ Թմատանի պէս խնդիրներ։ եւ տնանկով չանան գինը գնաւորելու։ նա այս իսկ են վարձք մեր կրսէ։ կուրախանայ եւ չկասիր։ վերցնէք թող լաւ մը չափուին այդ մասնաւորները հանրութեան հետ եւ հասկրնան իրենց տարեալը։ Միրելի կրլլար Առաջնորդը եւ ժողովրդը կարենք։ երբ թողուր որ խաւարասէրք ազգային տուն իրաւունք եւ նիմական չաներ իրենց բանին հանելով հանրութեան տէրին մոխիր վերչէին։ ոչ, ոչ, այլ հեռ չենք թողուր։ եւ իրենք փոխանակ մեր այս տրցիկանայ դիմադրելու։ թող մէկ կողմ քաշուելով մինչեւ յարդ եղած զրկանաց հարատեւութեանց ու կողոպուտներուն համարն ու հաշիւը պատրաստեն Առաջնորդ եւ ազգին տարուս։ Մենք չենք ուզեր տնցեալները յիշել։ միայն մեր խաւարասիրաց դատ մը կուտանք։ որ սկսին անձնական չան եւ ուրիշ նկատմունքներ մէկ կողմ թողլով քիչ մ'ալ յոգուս ազգին գործել կամ գործողներու աջակցիլ։ եմէ չենուզեր իրենց ամեն տարարներ տլբուելեի կարգաւ հրատարակուած տեսնել։ ուրիշ են եւ դիտի ըլլան իրենց առաջնորդի նկատմամբ չարել երաւդած որոգութիւններ։ եւ պարտը կաչխատին իրենց բանական փարթեն ցրուելով ժողովրդը կրկին հոն հաւաքելու։ մինչդեռ ժողովուրդը դիտէ որ ինքը միայն Աստանեան բարեխնամ կոյսեր հաստատին է եւ իրեն գլուխ կանգնէ։ Գ. Պօլսոյ Պատրիարքը եւ անոր խորհուրդն իրենց ատաջնորդը։ Այդ առ այժմ տյսքան մը խօսելով։ Երջանկացու խաւարասիրաց ընթացքը իմացուցնել եմք։ չեմ յուսար որ եղած մասնաւոր գրութիւնց դիտի անան թէ Պատրիարքարան եւ թէ Մեծապատիւ լրագրագիրներ։ որպէս հանրութեան իրաւունքը պաշտպանած եւ առաջնորդ հայրը 'իւր բռնած ազդուս ընթացից մեզ քաջալերած դիտի հանարուին։

. . . Խմբագրապետ, այս մասին դէպք եղած սահմանին կրկին գրել խոստանալով։ խնդրեմք ներկայս ձեր ազգասէրական լրագրին մէկ անկիւնը դատնելի բարեհաճիք ընդունելով մեր անկեղծ ղրացման հաւատացումներ։

1871 մարտ 11

Նրշնեա

(Պոտրոթրոթիկնէ)

Հետեւեալ նամակը բարեսիրտ եւ բարեբար ազգայնոց կարեկցութիւնը կը ներկայացնէ։

1 ապրիլ 1871 Յամանիա

. . . Տէր։

Թագիս բնակիչներին՝ երկու քոյր օրիորդներ՝ որոնց մէկը դպրեցէ տասը տարի մը՝ իսկ միւսը չորս ամիսէ 'ի վեր՝ սեղբոյս Ազգապահն վարժարանը կ'երթեւեկէին ու հոն իրենց բարոյական անուանդն առնելու կ'պարտուէին։ անոնց դարձն բաղդին դժնդակ հարուածներէն յուսահատուր եղած՝ վերջապէս կը պարտաւորին այս օրեր՝ ցաւ 'ի սիրտ եւ յարատեւ յոյս՝ մեկնիլ ուսման դեղեցիկ ասպարէզէն։ եւ այս ուրիշ քանի մը համար չէ՝ բայց եթէ իրենց շրջաթիական որոշ տուրքն՝ որ է 10 զրչ ալ եւս վճարելու անկարող ըլլալնուն։ արդարեւ՝ թիշառութիւնը եւ աղքատութիւնը մարդս իր զեղեցիկ եւ ազգ օգուտ նպատակին հասցնելու։ հոմար մեծամեծ դժուարութիւններ կը կ'հանեն։ որով ալ յուսահատեալ դիմաբազդ արարածը կ'լինի անպտուղ եւ ապարդիւն։ ունկցուր ասար վրայնաեւ հիւանդութիւնը՝ զոր որ թիշառութիւնն հետ մեկտեղ զուգընթաց քայլելու համար կարծես թէ իր բոլոր հիպերը կը թափէ երբեմն (ինչպէս է ոմն օրիորդներու ընտանեաց արդի կացութիւնը։ ամենքն մարը հիւանդ եւ մեծ քոյրենին ալ նոյնպէս)։ ալ կարելի է երեւակայել թէ քանի՞ ծանր եւ անառանելի կ'ըլլայ ոյնպիսիին մը դիմակը։ Այդ՝ եթէ թիշառութիւն օգնութեան հասնիլ արքասաղան պարտաւորութիւն մ'է մարդուս։ անհատուկի այնպիսի նշանաւոր տարակայ մը՝ որ դիրեղանէն անգին իսկ կ'անմահացնէ նուիրատուին փառք անունը։ վասահ եմ թէ այս ամենասկարեւոր առաքարիութիւնը ընդունելութիւն գտնելով մեր սիրելի ազգայնոյ կողմէն, մէկ կամ երկու բարերար անձեր սոցա պայծառան գանուիլ կ'վարձան անպարագ (միայն 10 զրուշ վճարելով շրջաթիը)։ ու գոյը կրնայ միչեւ վարժարանի ուսուցիչ եւ կամ պատուելիին անուանին եւ միճակնին հասկնալ եւ բան այնմ պայծառան գրուիլ։

Խնդրեմ . . . Խմբագիր, որ 'ի սէր ազգասիրութեան բարեհաճիք եւ զուր ներկայս ձեր ազդարար թերթերուն մէջ գետեղել 'ի դիտութիւն ազգայնոց։

Ցրտալ մնամ . . .

Ս. Ն. Հ—ՆՀ—Ն

. . . Խմբագրապետ։

Հաճեցէք ներկայ հրատարակութեան անկիւնն մը չնարհել ձեր ազդարար թերթին մէջ։

Գուժ—Գարուն Ս. Լուսաւորչեայ ազգիկանց վարժարանի միճակահանութիւնը անցեալ մարտ 30 Ս. Յարութի երրորդ օրը կատարեցաւ։ եւ հետեւեալ թիւերը վարակեցան։ որք են։

թիւ միճակաւ.	թիւ տան.	թիւ միճակաւ.	թիւ տան.
1	469	20	1167
2	1499	21	121
3	415	22	1011
4	1558	23	742
5	1449	24	1231
6	858	25	667
7	1257	26	664
8	1027	27	1354
9	482	28	653
10	1009	29	681
11	1700	30	1551
12	31	31	652
13	992	32	375
14	1446	33	907
15	384	34	449
16	880	35	333
17	1056	36	671
18	1980	37	262
19	1204	38	1851
39	1698	60	1176
40	1497	61	1217
41	61	62	788
42	882	63	1397
43	125	64	585
44	830	65	1776
45	1651	66	894
46	1709	67	1926
47	397	68	1959
48	1417	69	1099
49	457	70	1800
50	97	71	1542
51	1203	72	34
52	1765	73	1613
53	53	74	1348
54	1910	75	1889
55	1984		
56	296		
57	1509		

Ցաւոսի կը ծանուցուի մեծարգոյ հասարակութեան, որ վերոյիշեալ տոմսակի թիւերէն ոմ ոք վաստակած է նէ, իրենց հաճոյատասխանող միճակաւորութեան գոյքերը ընդունելու։ հոմար անպարագիներն ձեռքերնին ելլալով չորեքշաբթի օրերը կրնան մէջ։ եւ վարժարանէն ընդունիք

Մնամ՝ Ազգասիրաց

2 ապրիլ 1871 Ի Գիմայ Խրնամակալաւորեալ Ս. Լուսաւորչեան Ցնորէն

Յուսիկ Գրիգոր
Մաղ Նիկոլայ

Շ. ԻՐԱՔԻՆ ԽԱՅՐԻՆ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԷՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1871 ԱՊՐԻԼ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ԱՆ

ՄԻՆՉՏԵՒ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԻՆԵՐԸ.

Բոլորին ՅԷՆՈՒ ՀԷՆՈՒԱՆԵՐԸ

Ժամ. Թիւ յոգին.

12 Պէոյիւքտէրէէն Թարապիա. Եէնիքէօյ. Էմիրկէն. Ր. Հիսար. Պէսիկ. Արնաւուտքէօյ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.

1 30 Եէնիմահալլէէն Պէոյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ. Ղումքէնա. Էմիրկէն. Ր. Հիսար. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.

1 30 Արնաւուտքէօյէն Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ. Գաղաթիա.

4 Պէշքօզէն Բաշապահչէ. Րիզգարի ճայա մահալէսի. Գանլըճա Հիսար. Վանիքէօյ. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյի. Գուզկունճուք.

2 15 Ա. Ր. Գալաթա. Պէոյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ. Էմիրկէն. Ր. Հիսար. Պէսիկ. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.

4 Պէոյիւքտէրէէն Պէշքօզ. Բաշապահչէ. Րիզգարի ճայա մահալէսի. Գանլըճա. Հիսար. Գանտիլլի. Վանիքէօյ. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյ. Գուզկունճուք.

3 30 Եէնիմահալլէն Պէոյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ. Էմիրկէն. Հիսար. Պէսիկ. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գաղաթիա.

4 30 Պէոյիւքտէրէէն Թարապիա. Եէնիքէօյ. Ղումքէնա. Էմիրկէն. Ր. Հիսար. Պէսիկ. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկ

6 Եէնիմահալլէէն Պէոյիւքտէրէ. Թարապիա. Պէյքօզ Եէնիքէօյ. Էմիրկէն. Գանլըճա. Ր. Հիսար. Գանտիլլի. Արնաւուտքէօյ. Պէյլերպէյի. Օրթաքէօյ. Գուզկունճուք. Իսկիսարայ. Գաղաթիա.

8 15 Եէնիմահալլէէն Պէոյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ. Էմիրկէն. Ր. Հիսար. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ.

8 30 Պէոյիւքտէրէէն Պէյքօզ. Բաշապահչէ. Րիզգարի ճայա մահալէսի Հիսար. Գանլըճա. Վանիքէօյ. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյի. Գուզկունճուկ. Իսկիսարայ.

9 15 Պէոյիւքտէրէէն Թարապիա. Պէյքօզ. Էմիրկէն. Պէպէք. Արնաւուտքէօյ. Պէյլերպէյ. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ Գաղաթիա.

10 Մէզարլըքնուէն Պէոյիւքտէրէ. Թարապիա. Էմիրկէն. Հիսար. Արնաւուտքէօյ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.

Կամաւորէն Էնիոշ ըսէնու�

1 30 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Թարապիա Պէոյիւքտէրէ. Մէզարլուրն.

2 30 Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւնտքէօյ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Թարապիա Պէոյիւքտէրէ.

2 45 Գաղաթիա. Իսկիսարայ. Պէշիկթաշ. Գուզկունճուկ. Օրթաքէօյ. Պէյլերպէյի. Արնաւուտքէօյ. Գանտիլլի. Ր. Հիսար. Գանլըճա. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Թարապիա. Պէոյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ.

3 Իսկիսարայ. Գուզկունճուք. Պէյլերպէյի. Զէնկէլքէօյ. Վանիքէօյ. Գանտիլլի. Հիսար. Գանլըճա. Րիզգարի ճայա մահալլէսի. Բաշապահչէ. Պէյքօզ. Պէոյիւքտէրէ.

4 Գաղաթիա. Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէօյ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Թարապիա. Պէոյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ.

5 30 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտքէօյ. Ր. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Պէյքօզ. Թարապիա. Պէոյիւքտէրէ.

8 15 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտքէօյ. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Թարապիա Պէոյիւքտէրէ. Մէզարլուրնու.

10 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէօյ. Ր. Հիսար. Էմիրկէն. Եէնիքէօյ. Թարապիա. Պէոյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ. Ր. եւ Ա. Գալաթաներ.

10 Գուզկունճուք. Պէյլերպէյի. Զէնկէլքէօյ. Վանիքէօյ. Հիսար. Գանլըճա. Բաշապահչէ. Պէյքօզ. Թարապիա. Պէոյիւքտէրէ.

10 45 Գաղաթիա. Գուզկունճուք. Պէյլերպէյի. Զէնկէլքէօյ. Վանիքէօյ. Գանտիլլի. Հիսար. Գանլըճա. Րիզգարի ճայա մահալլէսի. Բաշապահչէ. Պէյքօզ.

11 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտքէօյ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Էմիրկէն. Եմինէնա. Եէնիքէօյ. Թարապիա. Պէոյիւքտէրէ.

11 30 Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէօյ.

11 30 Գաղաթիա. Գուզկունճուք. Պէյլերպէյի. Զէնկէլ. Վանիքէօյ.

Իսկիսարայ ըսէնուսայ երթեւեկութիւնը

Իսկիսարէն հիւսիս		Կամաւորէն Իսկիսար
ժամ		ժամ
12 15		12 30
12 45		1
1 15		1 30
1 45		2
2 15		2 30
2 45		3 5
3 15		3 35
3 50		4 5
4 20		4 20 Պէշիկթաշ հանդիպելով
4 50		5 10
5 25		5 40
6		8
8 15		8 35 Պէշիկթաշ հանդիպելով
8 45	Պէշիկթաշ հանդիպելով	9 5
9 10		9 40
9 40		10
10 15		10 15
10 30		10 40
10 40		11
11		11 15
11 25		11 35
12		11 45 Գուզկունճուք հանդիպելով (թացի ուրբաթ եւ կիրակի օրերն).
		12 5

Աբբ. Մելէթոսէն Լարբաբէ Մուրատեան

Ցառաջիկայն ոսիրոտ Ս. Յակոբեանց

Ս. Ս. Նաւարանը չհամակցող ոմանք քարոզուցած ապրանքներու բնութեան եւ ազգ այլն վարժարանաց մէջ աշակերտման համար խիստ կարեւոր հրատարակութիւն մ'է, նիւթատաղմայ Ս. Պատրիարքին հրամանաւ 'ի լոյս ելած։

Ուշադիր կրնայ ստանալ նիւթատաղմատուներն. Գին 7 ղրուշ։

ԿԵՆԴԱՆԻ ՀՆԱՁԵՒ ԳՐՈՎ ԵՒ ՀԻՆ ՈՃՈՎ

ՆՈՐ ՏԳԻԿԳՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Գատիէրատարը, գեղատիպ, ընտիր թղթոյ վրայ, որ կը պարունակէ 36 նկար։

Գին 160 հատի 30 գր.

Կը ծախուի 'ի Գրատան Գարեգին, Ղազանճեանցի Եօթուշու, Խիւ. 6. Ա. Կարեանի խանն, վերնայարկ, Թիւ 13։

Շատ դիմաքներու հատոր՝ քան զգնոյն վրայ զեղչ կըլլայ ըստ քանակութեանն։

ԱՅԳԻ

Ցունիսու մէջ այգեբաղեանք Հայերէն եւ Գաղղիերէն ատատանոցներու պատրաստ գտուտուելիք կայ։ Թերգը Այլը Էֆէնտի խանի ատատաչի Պեռլատ ապրանքն հետ ոչ-ոքէ իսպի։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Կայսերական ձիոց հատար պէտք եղած գարիին չրէն 15 դրմ՝ եւ Խոմիսի գործարանին հատար դեւուռ բուռած հանքային ածուխին թմնէրմանն 180 դրմ՝ եւ ձիոն եղին քիլոկրամը 5 դրմ՝ եւ նարպին (թմն եռազը) քիլոկրամը 7 դրմ՝ եւ Պէնկոլի լեզակին (ցիմիտ) քիլոկրամը 140 դրմ՝ եւ Ընդ օտրոյի շէնկուլ ըռուած նաւատատոյը յանձնելու պայմանաւ պէտք եղած լիմնէին քիլոկրամը 95 փարոյի՝ եւ գարձեալ միւնակ անոր յանձնելու պայմանաւ ոսրուեղիք ալիւրին քիլոկրամը 81 փարա 2 ոսակի տուապիտոց դրանելով, գարիին վերջնական դնահատութիւնը ապրիլի 3 ին յաբամին օրը, Խոմիսի գործարանին հատար գնուելիք ապրանաց վերջնական դնահատութիւնը ապրիլի 6 ին երեքշաբթի օրը, եւ շէնկուլ յանձնուելիք բրինձ եւ աղիւրինն ալ ապրիլի 5 ին երիւշաբթի օրը 'ի գարձ պիսի դրուին 'ի Ցոպի Շուրա ժամէ 6 ին մինչեւ։

1 ապրիլ 1871

Ի Դուռն Յարարգեան։

Խմբագիր—Տիրէն
Դ. Ս. Եիսիկեան

Ն. ՓՕԼԻՍ ՀԻՆԳԼԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՈՒՍԱՐՈՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԻՊԵԱՆԷԻ

ՖԼՈՐԻՍ ՎԷ ՎԷՆՆԸ

Ասկէց 200 տարի յառաջ կ. Պոլսոյ մէջ իր հմուտ լեզուաներ եւ գրական տպագիրներով փայլող Լեւոնիա Զէլէպիի ձեռքը լատիներէնէ 'ի Յանկերէն թարգմանուած հնուտ քրքրաշարժ, ուռանաւորվէպ մ'է, Զարդարման տարարանէն 'ի լոյս ընծայուած։

Ամէն հայ գրավաճառաց քով կը գտնուի։ Գին 10 դր։

ՏԱՂՔ ԸՆԵԱՐԷՊՆԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՆԱՆՈՓՈՒԹԻԱՄԲՔ

Թարգմանեաց 'ի Հիւսէն Բնաբէրն

Թ. ԲԵՐՁԵԱՆ

Հին Ցունաստանի հռչակաւոր քընարերգակ բանաստեղծներէն մէկն է Պնակկիսն, եւ իր տապերը՝ որ մեծ մտաւոր սիրոյ եւ գեղեցիկ վրայ են, շատ փափուկ սիրուն եւ պանլելի են։

Հայերէն թարգմանութիւնը, որչափ որ կրցինք գտանել Մեծ. թովմաս Թէրզեանի յաջողակ գրչին եւ բանաստեղծական կիրթ ճաշակին շնորհիւ՝ բնագրին դեղեցկութիւնն ու փափկութիւնն ըստ կարելւոյն պահած է, որ թարգմանութեան մ'առաջին եւ ամենակարեւոր պայմաններէն մէկն է։

Ամէն հայ գրավաճառաց քով կը գտնուի։ Գին մէկ քառորդ Մէճիտ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ՏՊԵԱԼ

Ս ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Ի ՎԱՆՔ Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

Աւետարէրէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

3 ԱՊՐԻԼ

(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՏ 100 ԳՈՒՐՈՒՇԷՆ)

Լոնտրա 3 ամիս զուրուշ 110—փ—փ
Մարսիլիա » 23,75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

3 ԱՊՐԻԼ

Անգլ. լիրա	զուրուշ	110
Ղարոլէոն ոսկի	»	87.35
Իմպէրիալ ասուս	»	89,10
Քէրբիզ	»	54,15
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինդնոց	»	105,փ
Պղինձ	»	117

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 3 ԱՊՐԻԼ

ԱՐՄՏԻՐ

Ցորեն կարծր	Պէսարապիա	30	—33
» »	Ազաղ	31	—34 »
» »	Գալիչը	32	—35
» »	Պուրիպ	32	—35 »
» »	Թէքիրտաղ	32	—33
կակուղ	Ազաղ	30	—33 »
» »	Պէսարապիա	29	—32 »
Կիրբա Թուռնա		32	—35 »
Ցորեն կակուղ	Գուրիաղ	29	—32
» »	Վառնա	29—32	
» »	Գալիչը	29—32	
Եղիպտացորեն Թուռնա		20—22	
»	Անատոլ.	20—22	
Դարի Թուռնա		15—16	
»	Անատոլ.	—	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈԶԱԿ ՉՈՐ

Գուրտա	զուրուշ.
Անատոլու	»
Բոյաս	Քրանք ոչ կին կայ
Էսքիրնէ	» եւ ոչ գնող
Մոկան	

ԲԱՄՊԱԿ զուրուշ

Կէյրէ	հօխա	8փ—
Իզմիր	»	8փ—
Ռատնա	»	8փ—
Պարսկաստան	»	6փ—
Վրաստան	»	7փ—

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	11
» չլուացուած	»	5փ—6
Բուսմկի լուացուած	»	12
» չլուացուած	»	7
Վրաստան լուացուած	»	—
» կէս		12 —13
» չլուացուած	»	22 —24
Ցոսրոնա	»	8 —
Էսքի Շէհիր	»	6 —

ՄԱԶՐ

Պարսկաստան	հօխա	10փ—
Անատոլու	»	9փ
Ճերմակ	»	—

ՃԷՌԻ

Գայսերի Ա. տեսակ	հօխա	22
» Բ. »	»	20 —
Լինկիրիս.	»	18 —
Թոգաթ	»	» —
Աքէյէր	»	17 —
Եօզղատ	»	18 —
Զօրում		18 —

ԹԻՏԻՒՐ

Էնկլիրիս	հօխա	44 —40
Գասատամպօլ	»	44 —40
Պէյրութար	»	44 —40
Զէրբէզ	»	44 —40
Վան	»	22 —

ԱՑՎԻ ՄՈՐԹ

Ամասիա	8—9փ. կուր մէկ	Օ. Լ.
Նէոգկատ	» » »	»
Սիվաս	» » »	»
Էրզրում	» » »	»
Գայսէրի	» » »	»

ՁԷԹ

Մուտանիա	հօխա	6 —
Սմիւռնը	»	6 —
Սաքիզ	»	5. —
Միտիլի	»	6 —
Պզինձ թոգաթ երկրին մէջ		9փ—10
Մալէպ Դասմամպոլ	հօխա	—
Աֆիոն	»	350 —360
Քիմիրէ	»	20 —26
Սուսամ	»	3փ—
Ոսուսատ Անատ.	Քիլէ	34 —
» Բուսմէրի	»	—
Մեռաքս Պարսկ. Ընչտ	»	40 —48

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

			զուրուշ
Խանէմ Բիօլ. տեսակ	100 հօխ.		920—940
« Բ. »	»		880—
Նէմէն	»	18	
Շարաբ փոչի Անդղ. կնդ.			280—285
» » Դաղղ.	»		—
» գլուխ Դաղղ.	»		—
Ցայ Քոնկօ	հօխան	22	—25
» Ընէքօ ծաղիկ	»	50	—70
Անադ գոլայ	կնդ.	800	—840
Պղպէղ (պիպէռ)	հօխա	9փ—	
Լեզակ չիմիա Պէնկալա	»	120	—140
» » Մատրաս	»	140	—160
Զինք ոտխու	100 հօխա	Քր. 104	—
Երկաթ ձողաձեւ		58	—60
» տաքնակ		14	—
» բիւեռոցաւ		64	—66
Քարֆինա		95	—
Բրինձ Իտալիոյ	100 Քիլ. Քր.		40,50—41
Կարագ Եղ Ռուսիոյ	Դբ.	14	—
Խավիար	»	24	—29